

GAZETA TRANSILVANIEI

On.
2317
Biblioteca Universității (2 exempli)

PROPRIETARĂ: ASOCIAȚIUNEA „ASTRA” BRAȘOV
Apare de două ori pe săptămână prin îngrijirea
Comitetului de redacție.
Atelierele tipografiei „Astra” Tf. 1102.
Pagini 4-6-8 Lei 3.

STEAG RIDICAT LA
1838

GILBARIȚIU

ȘI SFINȚIT DE LUPTELE PURTATE SUB CUTELE LUI
DE ATAȚIA URMAȘI, ÎN FRUNTE CU

MUREȘENII

REDACTIA SIBIU

REDACȚIA
B-dul REGELEAȘII, Nr. 12 Tf. 1513
Abonamentul anual 300 Autorității și Societății lei 600
Anunțuri și reclame după tarif.

Nr. 78 Inreg. Trib. Brașov S. II No. G. II. 71/942

8 Octombrie 1942

Anul 105

Solii Finlandei

de V. Branisce

De câteva zile se găsește în țară o delegație a gazetelor finlandeze. Venirea acestor prieteni constituie o vizită protocolară, un răspuns al călătoriei pe care ziariștii români au făcut-o în Finlanda. Dar pentru poporul nostru acest eveniment întrece în semnificație un act de curtoazie internațională, pentru că ne dă prilejul să salutăm pe pământul românesc pe delegații unei țări, care de ani de zile a câștigat unanimă admirație a lumii. Ne dă prilejul să urăm un bun sos și trimișilor Finlandei și să-i rugăm să ducă pe meleagurile lor solia simpatiei și înțelegerii noastre.

De ani de zile, de când umbre amenințătoare se proiectau pe cerul european, periclitând însăși existența și libertatea statelor mici, Finlanda a urmărit fără șovăială calea demnității naționale, și a izbutit să-și afirme interesele proprii.

Finlanda a avut rolul mielului din fabulă. A fost destul să apară lupul, și ea căuta price, să o acuze că-i turbură apa, și blânda țară a lacurilor senine s'a pomenit singură în fața atacului.

Din răsunătoarele conferințe scandinave n'a mai rămas nici pomeneală. Fiecare stat și-a văzut de propriile interese. Vorba vine, interese, căci situațiile ce și le-au dobândit nu sunt de învidiat. Multe state europene nu visau decât o becnică neutralitate, pe care voiau să și-o asigure cu orice preț și pe care au plătit-o destul de scump până la urmă. Altele erau sufletiste. Erau de partea ei cu sfatul și încurajarea, rostite agale din cabinete confortabile, dar fără să o ajute cu nimic.

Singură în fața răstignirii, căci nici de data aceasta n'a lipsit spălarea mânilor lui Pilat din Pont, acest popor mic a știut să devină mare, mare de neîntrecut prin puterea credinței în dreptatea cauzei pe care a apărat-o cu riscul existenței lui.

Opinia publică românească a urmărit cutremurată soarta Finlandei, văzând în fiecare etapă a răstignirii ei preluatul unor evenimente ce aveau să ne încerce și pe noi.

De aceea, în epica clipă a intrării în război am fost mândri de alianța cu Finlanda. Am considerat, o cinste națională să luptăm pentru desrobirea unei părți a pământului nostru, pe nedrept cunțit, alături de poporul care a preferat să moară decât să-și lase de bună voie țara cutropită de dușman.

Pentru acțiunea ei dreaptă pe câmpul de onoare, pentru rezistența ei demnă în fața primejdiei, pentru patriotismul ei luminat, care a îndemnat-o să-și susțină singură cauza, cu orice risc, urmărind numai onoarea patriei, pentru curajul de a înfrunța un dușman de care tremura o lume întreagă, pentru toate aceste atitudini noi aducem un omagiu sincer aliatei noastre de astăzi, Finlandei.

Presa Transilvaniei*)

de Ion Breazu

Dintre așezămintele pe care românismul din Transilvania și le-a creat, în lupta lui seculară pentru existența și afirmarea națională, fără îndoială că cel mai original este presa. Firește ne gândim la presa dinaintea de 1918, căci după această dată epocală a istoriei noastre, chiar dacă presa acestei provincii a avut și are încă momente frumoase, luată în totalitatea ei, n'a mai avut o linie sigură de conduită, în tot cazul n'a mai jucat rolul de așezământ fundamental al vieții noastre publice. Cauzele acestei decăderi — căci cu siguranță că am asistat la o decădere, care a pricinuit multe critici și amarăciuni — sunt numeroase și în parte explicabile. Nu este însă locul să le expunem aici și acum. Ceasurile grele prin care trecem ne cer să innăbușim glasul criticii, oricât de justificată ar fi ea, și să ne îndreptăm cu precădere spre momentele de succes, spre treptele de lumină ale istoriei noastre, pentru a scoate din ele pilde de îmbărbătare pentru răsrucea de primejdie în care ne sbatem. Și presa Transilvaniei de dinaintea de 1918, a fost cu siguranță o mare victorie, dovadă strălucită de inteligență, de înțelepciune, de iubire de neam și de marile idealuri ale umanității, de simț social și stăruință pe drumul progresului, de eroism și spirit de sacrificiu — tot atâtea calități care caracterizează popoarele alese.

În ce constă originalitatea acestei instituții față de celelalte pe care și le-au creat Românii din Transilvania? Când spunem „instituție” ne gândim de obicei la un statut și la anumite condițiuni formale pe care trebuie să le îndeplinească cei care fac parte din sânul ei. De fapt biserica și școala,

celelalte două așezăminte culturale principale ale Transilvaniei de care s'a vorbit în acest ciclu, au avut aceste caractere, și puterea lor a stat nu numai în oamenii care le-au ilustrat și în credința care a încălzit inimile acestora ci și în tradiția, statutele, numărul și pregătirea acelor care au făcut parte din cadrele lor. Presa nu dispunea decât într-o mică măsură de aceste condiții exterioare. Ea era deschisă tuturor și trebuia să săvârșească totul. Acesta a fost caracterul presei de pretutindeni; încălci însă ei nu s'a impus cu atâta necesitate ca la popoarele subjugate, cum au fost Românii din Transilvania, unde ea trebuia să țină locul la o mulțime de așezăminte, pe care în mod firesc, trebuia să le întemeieze și să le susțină statul. Dacă în statul de atunci existau însă asemenea instituții — orice ar spune anumiți cercetători vecini interesușii — ele erau create nu pentru ridicarea, ci pentru distrugerea noastră. Presa românească avea deci nu numai menirea să le înlocuiască, ci să ducă zi de zi o luptă aprigă, împotriva operei lor de nimicire. Ea trebuia să fie — și de fapt a și fost — învățătoarea și conducătoarea, atât a elitelor cât și a mulțimilor, școala politică în nobilul înțeles al cuvântului, semănătoarea generoasă de idei și cunoștințe, dar și arena în care se ascut inteligențele, se formează luptătorii și se apără credințele. *Presa Transilvaniei a fost timp de*

*) Din conferința rostită la Universitatea Radio, la 23 Sept. a. c. în ciclul „Așezăminte culturale ale Transilvaniei”.

Continuare în pagina 3-a

Prietenia forțată anglo- sovietică

de A. A. Mureșianu

Conflictul de interese dintre Anglia și imperiul țarilor datează din veacul al 18-lea, de când acesta din urmă, întinzându-și stăpânirea până la Marea Neagră, a inaugurat politica expansiunii sale spre Marea Mediterană și spre Orient.

De aici înainte Anglia a fost întotdeauna împotriva Rusiei, când a fost vorba de primejdierea supremației sale maritime în Orient și n'a căutat alianța ei, decât atunci când interesele ei continentale o cereau, precum a fost cazul coalițiilor pregătite și susținute de ea împotriva Franței napoleoniene. Rusia a înghițit atunci o mare parte a aurului cu care Anglia a susținut coalițiile anti-franceze.

Participarea Angliei la războiul Crimeei, a fost dictată de aceleași interese și flota ei a fost cea dintâi care a sărit atunci în ajutorul flotei turcești atacate de Ruși.

În decursul războiului dela 1877 Anglia a avut aceeași atitudine și ea s'a angajat prin convenția dela Londra din 30 Mai 1878 de a sprijini aspirațiile Rusiei asupra Basarabiei și a gurilor Dunării numai după ce i-a reușit a-și asigura libertatea căilor sale de comunicație spre Indii.

Alianța din războiul trecut a Angliei cu Rusia a fost tot o alianță nefirească și forțată, dictată numai și numai de teama de Germania. Și după pacea dela 1919, politica imperialistă a noii Rusii sovietice n'a întâlnit o opo-

— Continuare în pag. 3 —

„Gazeta Transilvaniei” CRONICA LITERARA

de Aurel Marin

MIRCEA BOGDAN: *Andrei Mureșianu*. Contribuțiuni biografice. Brașov 1942.

D-l Mircea Bogdan, cercetând peste 50 publicațiuni și întemeindu-se pe mărturiile prețioase ale unor descendenți ai lui Andrei Mureșianu, încearcă să redea, în linii sumare, vieța și opera „profetului semnelor vremii sale”, cum l-a numit Mihai Eminescu pe autorul *Răsunetului*.

Mureșenii își trag obârșia din ținutul românesc al Maramureșului. N'ar

fi lipsit de interes un studiu amănunțit al familiilor de patrioți și cărturari ardeleni, din care s'ar putea trage învățăminte pentru generațiile mai noi.

Este bine că tinerii scriitori nu încetează să se ocupe de înaintașii lor; ei, cum spune Saint-Beuve în fragmentul citat în această carte, vor avea nevoie, odată, de alții care să se aplece asupra operilor lor.

Prezent în conștiința publică românească, prin ecurile câte le deș-

teaptă puternicul său *Răsunet*, ce pe drept cuvânt va străbate veacurile, Andrei Mureșianu merită mai mult decât o comemorare.

Exponent al unei epoci, interpret magistral al sentimentelor Românilor din Transilvania, cunoscător al literaturii vremii sale și, în parte, al literaturii germane, el rămâne în mintea generațiilor ce-l urmează ca un poet social, de valoare.

Nu de mult într-o frumoasă argumentare, d-l Em. Bucuța îl definea pe Andrei Mureșianu ca pe poetul unei singure poezii.

Andrei Mureșianu e un interesant poet al epocii și vom arăta, mai departe, că meritele sale se rezumă nu numai la acest glorios *Răsunet*.

La urma urmei, ca și *La arme de Șt. O. Iosif*, *Răsunetul* nu rezistă unei judecăți estetice. Avem a face cu o poezie ocazională, de certă putere evocatoare, în care sentimentele cele mai nobile ale unui popor subjugat își gă-

INSTANTANEE

Când pleacă cercul

Când vine, aduce fiecare un suflu nou, simpatc. E un „alt“ circ. Și caravana de artiști în costume vii, cu farduri și surâs meșteșugit își face intrarea triumfală. Un nou oraș e pentru ei o făgăduință nouă. Bucurii întrezărite sclipesc în ochii grupului, uneori destul de mic, ce vine să ne îmbie pe bani o problematică plăcere. Așa e când vine cercul. Când pleacă, pleacă la fel ca orișicare. S'a împlinit visul; afacerea bună sau rea cum a fost, se știe. Pe câteva care încercate cu tot felul de măruniș și sdrênțe — invizibile la soare — se cuibăresc acum animale și oameni de-a-valma. Masca frumoasă de ieri, haina de catifea, au depus-o. Impresie, reclamă, sunt două vorbe goale.

In vara aceasta circurile, puține câte au mai rămas, n'au avut de luptat cu dușmanul lor de veacuri, cu vremea ploioasă, care de obicei micșorează mult avalanșa spectatorilor, mai ales când își fac norii damblaua și dau drumul dușului taman la începerea reprezentăției. In vara aceasta n'a lipsit nici vremea frumoasă, nici moneda sunătoare care alunecă azi printre degetele oamenilor mai ușor și mai îmbeșugată decât altă dată. A lipsit însă pofta de-a râde și de-a glumi, care lipsește clovnului totdeauna. Sărmanul clovn, în vara aceasta, cred că multe lacrimi și suspine a îngropat sub masca lui caraghioasă.

I-am văzut când plecau pe acești nenorociți artiști ambulanti. Întâi herghelia de cai și câteva cămile slabe. Cel din urmă din convoiu un camion, nu pornise încă. In vârful carului, sus, cocoțat pe niște lăzi stătea un clovn. Palid, cu obraji supți, sta trist, parcă-i venea să plângă. Râsul lui de c'o seară nainte, haina cu soarele n' piept, o minciună. Patru câni mici într'o ladă lângă el lătrau de-ți luau auzul. Alături două maimuțe întindeau labele printre gratii. Erau flămânde. O balerină, cu tocurile scâlciate căuta probabil ziua de ieri; umbra mereu în jurul carului și nu știa nici ea de ce.

Dela o vreme camionul se urni depărtându-se încet de arena ce rămănea acum descoperită și pustie. Clovnul din vârf mai aruncă încă odată ochii asupra-i, îi veni în minte închinăciunile ce le făcuse în fața scaunelor adeseori goale și întoarse apoi cu scârbă capul.

Ecat. Pitiș.

Scrisori către și dela Gh. Barițiu

de Candid C. Mușlea

— Urmare —

Dela Iosif, fratele lui Gh. Barițiu, ne-a rămas o singură scrisoare, pe care o transcriem cu ortografia originală:

Prea iubite bade!

Provocatu fiind dein partea fratelui Octaviu, ve acludu aci 53 fl. 57 cr. v. a. adeca suma cu care densulu vi e detoriu pentru nescari esemplarie dein dictionariulu Dvoastre.

Ve tramitu eu acesta suma dein banii, cu cari ei sum datoriu pentru cativa agrii cumparați dela dinsulu. Ce se tiene de noi sintemu sanatosi cu totii. Recolta de estu tempu e pucinu multumitoria, cucurizii nu ni sau coptu de locu, ploia nu mai incata (inceată!), multi economi de pe polele muntilor apuseni inca mai au de secere. Ve salutem cu totii pe toti si in specie Mama, care adeseori și esprima dorintia dea ve mai vede in viatia, se teme reu de morte fiinduca cam adeseori ei vinu unule slabituni.

Dupa tote acestea remanu

Alu Dvostre iubitoriu frate
(ss) Iosifu Barițiu

Petridului de medi, 25/10 1870.

(Afară de această scrisoare din 25 Oct. 1870, ne-a mai rămas dela el o filă albă din o scrisoare, datată „Petridiellu 18 Nov. 1871“, cum scrie pe ea G. Barițiu, căci textul scrisorii l-a trimis, la 22 Ianuarie 1872, fratelui Leon).

Dela sora lui ne-a rămas de asemenea o singură scrisoare, din 26 Ianuarie 1892, în care-i scrie, cu mâna altuia:

Scumpul meu Bade!

E un timp cam îndelungat de când, deși cu mare nerăbdare, nu putui afla despre D-Ta că cum te mai afli. Cred însă și sum pe deplin convinsă că vei avea ocupăciuni, și chiar măsurat etății D-tale încă prea multe, dar pe lângă toate acestea, Te rog, scumpul meu, dacă cumva vei putea a-ți rumpe cât de puțin timp, a mă încunoștința, prin care ar putea a-mi fi mângăiată inima și stămpărat sufletul. Te încunoștințez, scumpul meu Bade, despre aceea mai departe, despre ce mi-ar fi fost datorința încă până acuma, și anume a-ți da seama cumcă pe ce am spesat banii primiți în 1/XII 1891 dela D-Ta. Copilul meu, deși mai mult de rușine, a fost contrar la aceea, totuși eu mi-am cumpărat un purcelandru (râmător) cu 16 fl., iar cu cei 4 fl. mi-am cumpărat una pereche ciobote, mai punând însă copilul meu 1 fl. 50 cr., deci precum și până acuma, așa și acum, Te rog să primești din parte-mi,

scumpul meu Bade, cea mai mare mulțămintă...

Îți sărută mânilor copilul meu și nora mea, precăt eu te îmbrățșez și sărut de mii de ori, dorindu-ți totodată ca bunul Dumnezeu să-ți lungească firul vieții spre binele, folosul și bucuria a tot neamului nostru.

(ss) Veronica Pap.

Dela fratele lui, Octaviu, care, din anul 1864 și până la 9 Ianuarie 1901 când a murit fiind în vârstă de 68 ani, a funcționat ca profesor la liceul din Năsăud, ne-au rămas mai multe scrisori. Cele dintâi sunt datate din Odorheiu, în anul 1861, unde era tot profesor.

In cea din 13 Iunie îi scrie între altele lui Gheorghe: „... Dulce Bade! Cea mai mare rugare a mea este ca pentru numele lui Dumnezeu să Te ferești și păzești de periclu care Ți-ar cauza inimizii cei mulți ce li ai pentru că Te lupți pentru dreptate, iar eu nu încetez ziua-noaptea a ruga pe bunul Dumnezeu ca să Te ferească și să Te păzească de toată primejdia iar [pe] inimizii să-i slăbească întru a lor sălbatică turbare...”

Tot din această scrisoare știm că pe soția lui o chema Veronica și că aveau o fetiță: Cornelia.

— Va urma. —

Citiți cel mai vechiu ziar

„Gazeta Transilvaniei“

Eroi

Din volbura năvalnicelor vremi
Cu frunți de crin încununat n sânge,
Truditu-mi gând pe-altar divin vă strânge
Sub scutul neumbrăteii noastre stemi.

Tăcutul ochiu și glasu-mi nu vă plânge,
Ci din slăviri și nimburi, dlademi,
Când voi plutii pe-a gloriei triremi,
Din veșnicia neamului vă frânge.

Ni-e sufletul sfios ca o fecioară.
Când stăm la rugul suferinței voastre,
Mucenicia cruntă ne'nfloară.

Eroi din pacea lumilor albastre,
Lumina vieții dela voi coboară
Peste nimicul visurilor noastre.

I. Sassu Ducșoara

Din vol. in manuscris:
„CÂNTECE DIN PLAURI“

sesc o expresie fericită. E o poezie în care vibrează sufletul unei nații caracteristică totodată pentru oamenii și locurile dela noi. Dar poate nu aici se vădesc virtuțile poetice ale lui Andrei Mureșianu, căci poet a fost, într'adevăr.

Dacă nu ne vom opri la poeziile populare pe care le transformă după pofta inimii sau le adoptă numai forma de versificație și unele rare imagini și nici la poeziile de dragoste și cele cu iz filosofic, nu ne vom înșela dacă vom căuta sunetul rar în poeziile patriotice, începând cu acel vehement Glasul unui Român și sfârșind cu involburatul Anul nou 1855. Dar și de-aici e greu de ales.

Mai înainte de a trece la exemple, să consemnăm atitudinea poetului.

Iată-l dând lecții și îndemnuri, în versurile bine cumpănite, chiar dacă sunt lipsite de expresivitate:

Aud vorbind din limbă, că-i dulce,
sună bine,
Merită să concerte cu limbile surori,

Văd însă că n saloane, e lucru cu rușine,
A convorbi n o limbă, ce-i pentru
servitori.

Mă nviți la tribunale, să admir
autoritatea,
Ce stă în străin și n barbă la juzii
întruniți,
Dar nu-mi spui, pe ce cale se capătă
dreptatea,
Și de e în favoarea țaranilor muncii!
(La muza mea).

Lucrurile nu erau prea noi și această stare a durat multă vreme; vocea lui însă nu a răsunat în pustiu. Cum nu a răsunat zadarnic nici în versurile de mai jos, de o vigoare neîntâlnită decât în poezia eminesciană. Observați și forma versurilor, mai îngrijită:

... D'ai mai veni odată
In lumea păcătoasă, să vezi abuz ce fac,
Cum strămbă adevărul, cu mîntea ni-l
arată,
Și cum târăsc dreptatea, sucind-o
după plac.

Cum storc nerușinații dispreț și prigonire
Din nobila-ți doctrină, ce nvață a suferi,
Iertând fărădelegea și predicând iubire
Frățească chiar și celor ce cearcă-a ne urf.

Să-i vezi cum țes arcane din simpla
ta viață
Și cum se înarmează cu tainice puteri,
Ca numai să lățească — ca noaptea
neagra ceață,
In lumea cea obscură opacele-și păreri.

Să-i vezi tu cum se ceartă, că cine ți-a
fost tată,
Ce ai fost tu în viață și ce-i al tău
cuvânt?

In loc ca ei să fie cum le ziseși odată:
„Lumina lumii“, Doamne și „Soare pe
pământ“.

Să vezi, zic, toate acestea cum merg la
noi în lume
Și unde vor să scoată cu opul tău mărit,

PREDICI ÎN PUSTIU

Desechilibrul sufletesc

Și la oameni normali, se pot ivi desechilibrul sufletesc, bunăoară în caz de spaimă, furie sau dragoste aprinsă.

Când desechilibrul sufletesc se manifestă pe altă linie decât a instinctului stăvilat, când energia unui instinct stăvilat tinde să-și caute o răsufare pe linia altui instinct mai puțin stăvilat, avem ceea ce știința medicală numește nevroză. De ex. la o tânără femeie căreia soarta nu i-a dat norocul unei vieți familiare cu copii — acest instinct matern innăbușit mereu — poate să se manifeste în nevroză fricii de oameni sau a invidiei sau a urii sau a afectivității sau a agresivității. Astfel de instincte reținute pot da la aceia, care nu și-au făcut nici-când o solidă educație sufletească turburări grave viscerale, gastro intestinale, pot cădea în patima jocurilor de noroc sau a morfinei și cocainei sau a beției alcoolice.

Dar există și un fenomen salvator, ceea ce medicina cunoaște sub termenul de sublimare, transformarea bună a instinctelor și energiilor stăvilite în muncă fizică și intelectuală justificare colectivității.

Așa se explică de ce întâlnești pe terenul asistenței sociale mai mult pe aceia sau acelea, care au trecut prin acest proces sufletesc al sublimării și prisosul lor de energie pe care nu l-au putut da din cauza unei sorți vitrege, bunăoară lipsa propriilor copii, il dau colectivității.

Să veghem mereu asupra echilibrului nostru sufletesc. Cum? Învățând de cu vreme să ne stăpănim, cu deosebire acele stări sufletesci, care mai ușor pot provoca desechilibrul: erotismul, frica, ura, mânia și violența. Auzim adesea vorbindu-se de prezența de spirit. Este tocmai ceea ce ne trebuie nouă, adică prin stăpânirea acestor afectivități sufletesci să căutăm a ne păstra echilibrul. Nu-i așa de greu, mai ales bărbat fiind să înveți să taci când ura îți clocotește în suflet, să nu ții ca femeile când o durere subită trupească sau sufletescă te apasă, să rabzi în niște o nedreptate, să te ridici deasupra răzbușurilor meschine, care îți turbură așa de des echilibrul tău sufletesc. Iată de ce este absolut necesar să fii adânc religios, căci numai credința în Dumnezeu și în dreptatea lui îți dă de cele mai multe ori singura posibilitate de a-ți păstra echilibrul contra loviturilor, ofenselor și nedreptăților ce te așteaptă în viață și de care nimeni nu rămâne cruțat.

Și mai trebuie să ne însușim ceva. Prisosul de energie și de timp pe care fiecare om îl are fără să știe, să-l dăm colectivității, să fim altruști, să fim darnici, să fim buni. Numai așa ne scăpăm de boala așa de frecventă și turburătoare a desechilibrului sufletesc.

Dr. M. Suciu-Sibianu

Ai sta să 'ntorci și față și nobilul tău nume

De către-o castă oarbă, ce mult a rătăcit.

Căci altfel, de n'ai crede, cum cred ei despre tine,
Să nu fii la 'ndoială că te-ar afurisi,
Iar vrând a-i pune 'n cale și-ai învăța
mai bine,
Să știi c'atunci creștinii de nou te-ar
răstigni.

Inlăturând câteva stângăcii, poezia are calități remarcabile.

— Va urma —

Porumbul este hrana zilnică a populației nevoiașe. Cine speculează porumbul, comerciant sau producător, speculează nevoile celor mulți și necăjiți.

Prietenia forțată anglo-sovietică

de A. A. Mureșlanu

— Continuare din pag. 1-a —

ziție mai puternică, decât la conducătorii Angliei. Faimosul ministru de externe de atunci al Sovietelor, Cicerin, nu cunoștea mai mare vrăjmaș decât Anglia pe care o considera drept „factor principal al frontului antisovietic”.

În Aprilie 1926, pe când Liga Națiunilor debătea la Geneva problema importantă a „limitării comerțului cu arme”, Cicerin preconiza în discursul său ținut la congresul Uniunii Sovietelor nici mai mult nici mai puțin, decât înființarea unui bloc european-asiatic, compus din Franța, Polonia, Rusia și Japonia, îndreptat contra alianței anglo-americane, însă cu excluderea Germa-

niei, pe care Anglia va fi silită să o atragă de partea ei, restituindu-i coloniile.

Ministrul de externe al Rusiei sovietice vedea deci acum 16 ani în Anglia și în America „care se transformă din ce în ce mai mult în judecător-arbitru al Europei” pe cei mai mari vrăjmași ai sistemului și ideii comuniste.

Cine ar fi crezut atunci că va veni și vremea când aceleași Soviete vor implora, pentru mântuirea lor, sprijinul alianței anglo-americane și ca Anglia, renegându-și cu totul originea ei europeană, să se expună a deveni, un simplu instrument și o simplă anexă a rivalei și concurenței ei de ieri, a Americii.

Gestul căpitanului Ștefan Ghica

de Sergent Ion I. Pogana

În fresca sfințită cu sânge și aureolată de glorie a eroismului românesc se înșiră un nou nume, cu sonoritate istorică: căpitanul Ștefan Ghica.

Elocvent prin sublimul sentiment de sacrificiu, gestul acestui brav căpitan merită să fie încrustat pe răbojul vremii, ca să rămână un imbold continuu pentru viitorii luptători.

Căpitanul Ștefan Ghica își făcuse datoria pe frontul dela Odesa, în prima parte a campaniei, cu Regimentul de Roșiori, și timp aproape de un an a stat de veghe la datorie.

Avea, deci, terminat stagiul pe front — care îi asigurase o notă satisfăcătoare pentru timpul când ar fi devenit propozabil la avansare.

Nu de mult chiar, fusese detașat la Comandamentul unei M. U., încredințându-i-se o misiune specială, încredere care vădește calitățile de ostaș ale celui care n'a vrut, totuși, să stea decât în prima linie a frontului.

Nesimțindu-se bine decât în locul unde îl chemau poruncile interioare ale sufletului, a cerut insistent să fie retrimis la regiment și front, în preajma reîntrării acestuia în ofensivă.

D-l colonel M. Kiriacescu, comandantul M. U., apreciind frumusețea gestului subalternului său, având nevoie de serviciile sale la comandament, i-a aprobat cererea.

Prea era mare gestul acesta elocvent, ca să i se refuze căpitanului Ștefan Ghica onoarea de a lupta din nou pe front, — în primele linii — ca acum un an la asediul Odesei.

L-am văzut în ziua plecării la regimentul de Roșiori al d-lui colonel Grigore Negoescu, mândru și radios, cu figura sa distinsă, croită parcă anume după chipul și asemănarea unui luptător din epoca de aur a cavalerismului.

Gestul său produsese o impresie profundă în mijlocul camarazilor săi de toate gradele.

De aceea și despărțirea a fost deosebit de tandră.

A doua zi, ca din senin, cade vestea că a fost rănit serios, printre cei dintâi eroi ai regimentului.

Vestea a produs numai zămbete și a fost primită cu elogii, adresate aceluia care a ținut cu orice sacrificiu să-și facă datoria.

Putea să fi stat undeva mai la adăpost de riscurile frontului în ziua rănirii sale, rămânând la Comandamentul M. U., ca să descifreze ordinele de operații, dar el nu s'a vrut decât pe linia celui mai vijelios foc inamic.

Pentru a elogia gestul neasemuit de glăsuitor al căpitanului Ștefan Ghica nu sunt necesare amănutele împrejurării în care a fost rănit, fiind îndestul să-l semnalăm sumar.

Nici nu-l semnalăm cu surprindere, pentru că nu este unul singur, făcând parte din numărul impresionant al eroilor noștri voluntari, care ar fi putut

trece nepăsători pe lângă moarte, dacă ar fi stat acolo unde i-a rânduit norocul în timpul războiului.

Asemenea gesturi de bravură trebuie să fie, însă, relevate și încondeiate cu toate onorurile cuvenite.

Prin astfel de generoase dăruiri, se scrie noua noastră istorie națională, cu tot cortegiul de evenimente și împliniri care vor să vie, ca o sentință implacabilă a destinului unui Neam de eroi.

Cei care zac în mormânturi și în spitalele de pe întinsurile frontului, sunt cheazășia acestor împliniri, mărețe ca jertfa lor de viață și sânge, dăruită cu zămbetul pe buze pentru renașterea și mântuirea Patriei.

Cei departe de zumzetul frontului, să asculte porunca gestului căpitanului Ștefan Ghica, care a mers de bună voie cu pașii grăbiți spre moarte, ca să reconfirme zi de zi spiritul eroic al Neamului.

Ca mâne, când se va fi înșdrăvenit, bravul căpitan se va arunca năprasnic din nou în lupte, până când monstrul inamic va fi înfrânt pentru totdeauna.

Și ziua aceasta, cu toate urmările ei cerești și binefăcătoare, nu prea este așa de îndepărtată.

Cei de talia căpitanului Ștefan Ghica îi grăbesc scadența cu pași de fulger.

Noua școală de Conducători Auto

Se aduce la cunoștința generală că în conformitate cu D. M. Nr. 1640/1942 și ordinul M.A.N. Dir. Superioară a Motomecanizării Nr. 102732 din 29 Septembrie a. c. Școala de Conducători Auto „Augustin Andrei” din Brașov Str. Toamnei Nr. 17, s'a închis pe ziua de 1 Oct. 1942.

În consecință, toți elevii acestei școli, înscriși a urma cursurile cu seria III-a (1 Octombrie—31 Decembrie 1942) sunt transferați la Școala de Conducători Auto din Brașov Str. Spitalului Militar Nr. 7, de sub direcțiunea d-lui inginer Ioan Marinescu, unde s'au depus dosarele cu actele elevilor mai sus menționați.

Ca urmare toți elevii care și-au făcut înscrierea la școala din Str. Toamnei Nr. 17, se vor prezenta la școala din Str. Spitalului Militar Nr. 7 cel mai târziu până în seara zilei de 9 Octombrie 1942, cunoscând că după această dată vor pierde dreptul de înscriere și a urma cursurile cu seria Octombrie-Decembrie 1942, precum și toate sumele achitate drept aconto din taxele școlare.

Presa Transilvaniei

de Ion Breazu

Continuare din pag. 1-a

un secol laboratorul uriaș al conștiinței naționale. Atât de adevărat este acest lucru, încât astăzi, când privim evenimentele din perspectiva liniștită a istoriei, nici nu ne putem imagina cum s'ar fi putut forma și oțeli această conștiință, fără contribuția ei luminată, stăruitoare și eroică.

Ideea unei gazete la Români din Transilvania a apărut la acel luminat și generos sfârșit al veacului al XVIII,

din care pornesc, ca dintr'o stâncă miraculoasă, toate izvoarele redeșteptării noastre naționale. Nu vom înșira aici toate acele încercări, precum și cele care s'au făcut la începutul veacului următor, îndeajuns de cunoscute din studiile d-lui profesor I. Lupaș și ale altor cercetători, ci ne vom opri la cele dintâi înfăptuiri care au rămas ca o temelie de granit; la „Gazeta de Transilvania” și „Foaia pentru minte, inimă și literatură”.

Următorii locuitori din Brașov și județul Brașov au fost condamnați de Curtea Marțială Brașov, pentru nerespectarea dispozițiilor de camuflare:

Amendă și cheltuieli de judecată

1. Szabo Iosif lei 1500; 2. Kapitlan Marton lei 1500; 3. Susana Alexe Cla lei 700; 4. Lörincz Ștefan 2500; 5. Jordan Cozac 1500; 6. Gödri Ioan 1500; 7. Maria Gh. Timaru 1500; 8. Lukacs Mihail 1500; 9. Enache Nicolae 5500; 10. Cristea Gheorghe 2500; 11. Hazeparu Vasile 2500; 12. Tirmes Mihai 1500; 13. Schlandt Helmuth 3500; 14. Munteanu Alexe 4500; 15. Ducaru Gh. Maria 3500; 16. Boldescu Victor 600; 17. Sükös David 2500; 18. Porr Albert 1500; 19. Ionescu Ioan 1500; 20. Bularca Vasile 1500; 21. Coliban V. Elena 600; 22. Rechetes Andrei 600; 23. Emma Jekel 700; 24. Bucerzan Gheorghe 1500; 25. Sipos Elena 2500; 26. Vidman Otto 3500; 27. Gusbeth Heinrich 1500; 28. Văd. Ioan Petre 1500; 29. Cloos Mihail 2500; 30. Szabo Andrei 1500; 31. Gall Ioan 2500 lei.

Primăria comunei Vama Buzăului

No. 1665/1942.

Publicațiune

Primăria comunei Vama Buzăului județul Brașov, vinde prin licitație publică cu oferte închise în ziua de 15

Octombrie 1942 orele 10 a. m. în localul primăriei materialul lemnos din parchetul „Acriș” pe anul 1942/43, în cantitate de 2566 m. c. lemne de fag.

Prețul de strigare este de lei 620444 (adică șase sute douăzeci și patru sute patruzeci și patru lei) în bloc.

Licitația se va ține cu respectarea L. C. P. În caz de nereușită licitația se va ține în ziua de 20 Octombrie în același loc și la aceeași oră.

Dosarul licitației se poate vedea în orice zi în orele de serviciu, la primăria comunei Vama Buzăului.

Vama Buzăului la 1 Oct. 1943.

Primar,
Gh. Drăgan

Notar,
Iulian I. P. Popescu

Citiți

„Gazeta Transilvaniei”

Dr. Dogariu

înapoindu-se în localitate
redeschide Sanatoriul de
chirurgie și maternitate
în str. General Averescu 11

Telefon 3602

NICOLAE IRIMIE

Maestru Instalator

Autorizat de Ministerul Economiei Naționale
Direcția II Reg. Minieră cu No. 00.4901 1942.

Execută:

Instalații interne cu Gaz Metan
B R A Ș O V Piața Prundului

TELEFON 3634

TIPOGRAFIA

„ASTRA”

Execută orice tipăritură
sau lucrare de legătorie

Telefon 1102

Aveți încredere într'o între-
prindere curat românească.

Atelierele: Str. Lungă No. 1. (în curtea cinematografului „ASTRA”)

Informațiuni

O lămurire

Pentru ca articolul „Colonia Bod” din numărul nostru trecut să nu poată fi răstălmăcit, menționăm cu plăcere că d-l I. BRADEA, directorul școlii primare dela fabrica Bod, este un excelent învățător și numai datorită eforturilor d-sale secția românească face progres frumos, chiar în condițiile vitrege în care funcționează. Spre a-și putea valorifica puterea de muncă am cerut desconggestionarea școlii prin numirea a încă unei puteri didactice.

Deschiderea școlilor secundare la Brașov

Rând pe rând și-au deschis porțile școlile noastre secundare.

La 28 Sept. liceul de fete „Princesa Ileana” și liceul Comercial de fete, la 4 Oct. liceul „Andrei Șaguna”, la 5 Oct. liceul teoretic „Dr. I. Meșota”.

Nu mai liceul comercial de băieți „A. Bârseanu”, scos din propria clădire, așteaptă într-o singură cameră (cabinetul directorului, secretariatul, casieria, cooperativa etc.), bunăvoința și mila celor ce-i vor face și lui posibilă o oarecare funcționare în noul an școlar.

Inaugurarea liceului industrial experimental

Intr'unul din numerele noastre trecute aminteam despre noul liceu industrial experimental ce se va deschide și susține de uzinele „Astra” Brașov.

Fiind terminate toate lucrările pregătitoare, în ziua de 4 Oct. a. c. această importantă școală a fost inaugurată.

La solemnitatea de inaugurare au participat d-l I. C. Petrescu, subsecretar de stat al Ministerului Educației Naționale și Cultelor și d-l Sergiu Băcescu, secretar general al Ministerului Muncii.

Liceul experimental prevăzut cu programa și utilajul indicate de d-l Nic. Mărgineanu prof. univ. din Cluj va fi condus de către d-l inginer I. Câmpăneanu.

Repararea Autocamionului oficiului poștal Brașov

În ziua de 12 Oct. orele 10 dimineața se va ține în cabinetul dirigintului oficiului P. T. T. Brașov tratare prin bună învoială pentru repararea generală a autocamionului Renault al oficiului poștal, în valoare de lei 81.700.

Concurenții vor depune o garanție de 5%.

Scutiri de mobilizare la întreprinderile Comerciale

Marele Stat Major a aprobat scutirea de mobilizare a personalului întreprinderilor Comerciale, cu începerea dela 15 Sept. 1942, după următoarele criterii:

1. Dacă întreprinderea aprovizionează minimum 1000 consumatori cu articole cartelate.

2. Când întreprinderea are mai mult de 50 salariați.

Scutirile de mobilizare-concentrare se acordă personalului de conducere în proporție de maximum 10% din întregul personal.

Limita de vârstă: a) pentru ofițeri, subofițeri și T. R. 40 ani împliniți, b) trupa să aibă 36 ani împliniți.

Scutirile se aprobă numai dacă cei ceruți a fi scutiți nu sunt la unități și nu sunt dați nesupuși sau desertori.

Cinema „Astra”

Dela 8 Oct. va rula filmul

Visuri spalberate

cu: HERTHA FEILER
și ROLF WEIH

Cronica Războiului

Muntele păcii

de **Mardare Mateescu**

Războiul de față este o adevărată înclăștare mondială. Niciodată pământul n'a fost cuprins de vâlvătaile bătăliilor pe întinderi atât de mari ca astăzi. Și pretutindeni unde se deschide o nouă scenă a teatrului războinic, întâlnim numiri uitate din manualele de istorie, vechi întâmplări al căror răsunet nu s'a stins de-a-lungul mileniilor și toate legendele mitologice. Este cea mai întinsă răscolire a istoriei omenesci și a detaliilor tuturor ținuturilor. Îndată ce războiul atinge o regiune a lumii, reportajii mari ne vorbesc despre economia, sociologia, etnicul și arta acestora, până în cele mai mărunte amănunte. Întâlnim reeditări ale faptelor eroice, legendare, sau simbolice, unele necunoscute nouă, altele păstrate doar la urma tuturor amintirilor.

Este un prilej unic să constatăm, că lumea e mult mai mică decât ne-am închipuit-o și că belșugul neamurilor ar fi mult mai ușor de realizat, dacă ar exista bună înțelegere între ele. Cunoșcând lumea așa cum învățăm să o cunoaștem astăzi, în urma unor acte de vitejie ne mai întâlnim în istorie, învățăm să prețuim curajul celor ce nu au pus preț pe mulțimea dușmanilor, pornind înainte și neabătându-se din drumul lor.

Dar ceea ce învățăm cu acest prilej este și prețuirea păcii. Pentru că oricât de viteze s'ar dovedi popoarele și oricât de aprige s'ar arăta în luptă, ele nu disprețuiesc pacea și o preferă războiului, atunci când nimic nu le mai amenință rosturile. Prețuirea păcii, este una din trăsăturile cele mai de seamă ale civilizației moderne și cu cât mai mult eroism dovedesc armatele unei națiuni care știe să prețuiască pacea, cu atât mai demnă de admirație este această națiune.

Pentru acest motiv, privind harta luptelor de astăzi, gândul a trebuit să ne ducă la acel simbol al păcii care este muntele Ararat, a cărui creastă prelungă se profilează din șirul Libanului. El nu este un obiectiv de războiu, dar poate deveni o fruntarie a războiului, aducând odată cu victoria definitivă și adierile binefăcătoare ale liniștii pe întreg pământul.

În momentul de față războiul își continuă mersul, departe de Ararat. Din vara aceasta bătălia lumii cunoaște ca important centru de activitate munții Caucazului, munții unde Jupiter, stăpânul tuturor zeilor, a pus să fie încătușat

de o stâncă nefericitul Prometeu, decanul căutătorilor de himere. Și tot așa cum viziunea lui Prometeu a fost depășită de realismul vremurilor noastre Caucazul urmează să fie depășit de hotărârea pentru victorie a armatelor europene.

Iar după ce trupele victorioase vor trece Caucazul, cucerind întinsul ținut bogat în opere de o autentică artă populară și în petrol, vor avea în fața lor crestele Libanului, cu vârful Araratului, acolo unde s'a oprit corabia biblicului Noe, primind solia păcii în chipul unui porumbel care aducea în cioc o ramură de măsline.

Mulți și-l închipuiesc pe acest Noe plutind liniștit în corabia lui clădită după îndrumarea Domnului, privind fără grijă pe fereastră și așteptând încetarea ploii, pentru a coborî din nou pe pământ. Și cu toate acestea, noi ni-l închipuim altfel. Deși purtător al unui cuvânt sfânt, se va fi lăsat și el impresionat de năvala talazurilor care acopereau văile și munții. Va fi avut și el clipele lui de îndoială, atunci când de sus veneau torente nesfârșite de apă, iar valurile băteau nemiloase în copastia navei care scârțâia din toate încheieturile. Va fi pus și el în balanța neîncrederii păreriile sale, dacă într'adevăr Dumnezeu voește cu adevărat să facă dintr'ânsul continuatorul unei vieți noi pe pământ, sau vrea numai să-l facă martorul pierzaniei acestei nimicirii omenesci, pentru a-l prăvăli apoi alături de pleava necredincioșilor. Toate acestea, le va fi trăit de sigur Noe, vreme de patruzeci de zile și patruzeci de nopți, până în momentul când cerul s'a domolit și s'a înseninat.

Dar într'o zi unul din porumbeii trimiși a vestit pacea dăruită de Dumnezeu, omenirii viitoare.

Tot astfel omenirea viitorului, poate primi curând, prin jertfa, sbuciumul și suferințele celor de astăzi, solia unei păci durabile, binecuvântată de Dumnezeu. Ca și înainte cu mii de ani, același Munte Ararat poate să fie predestinat a servi ca simbol al păcii meritată prin purificarea adusă lumii de această ultimă înclăștare războinică, menită a tăia fruntarii între epoci.

Poate că nu este departe vremea, când innurile victoriei vor răsună la poalele Libanului, iar de pe coama muntelui biblic va porni în toate direcțiile lumii stol de porumbei albi, cu ramuri de măsline, iar el va primi pentru veșnicie numele de *Munte al Păcii*.

Situația pe fronturi

Scăderea forțelor de atac sovietice

După cum anunță corespondenții din Berlin ai ziarelor constatatarea făcută de cercurile germane că trupele sovietice nu mai sunt capabile să întreprindă vreun atac în stil mare, pare să se confirme.

Face în genere impresia, că pe frontul de Est a intervenit o situație identică cu aceea de după marile bă-

tălii din iarna trecută. Ca și atunci, bolșevicii au recunoscut probabil că nu mai are niciun sens să arunce fără întrerupere mase de oameni împotriva liniilor germane. Operațiile încheiate cu succés de trupele germane în regiunea lacului Ladoga, dovedesc că aceștia au trecut la ofensivă și în sectorul mijlociu al frontului.

La Londra se exprimă părerea, că situația pe frontul sovietic nu este încă într'atât de periclitată, ca să fie ab-

solut necesară creierea unui al doilea front. Cercurile politice berlineze arată însă că ezitarea Englezilor în această direcție are cu totul altă explicație și anume aceea, că Anglia a ajuns la părerea că nu mai e rentabil să intervină pentru o cauză care e probabil pierdută.

Trebuie totuși precizat, că cercurile germane nu vor să spună de loc prin aceasta, că armata sovietică ar fi ajuns în ajunul unei prăbușiri definitive. Se crede totuși, că cu timpul acest fapt se va întâmpla, părerea cercurilor britanice corespunzând astfel cu aceea a cercurilor germane.

Bătălia dela Lacul Ladoga

Bătălia care s'a desfășurat în sectorul de Nord al frontului rusesc, la Sudul Lacului Ladoga, s'a terminat prin nimicirea unui grup de 7 divizii sovietice, care fuseseră încercuite de forțele germane. Cu toate eforturile pe care le-au făcut diviziile sovietice, pentru a străpunge cercul, ele au fost zadarnice, de oarece nu numai că s'au izbit de o rezistență puternică, dar în spațiul din ce în ce mai redus din apropiere de Schlüsselburg, au fost supuse unei distrugerii metodice, până la nimicirea lor totală.

În cursul acestei bătălii cu caracter de încercuire, inamicul a suferit pierderi sângeroase din cele mai grele, având 28 mii de morți și un număr considerabil de răniți, 12.370 prizonieri, 244 tancuri pierdute, 307 tunuri, 843 mitraliere, 491 aruncătoare de grenade și un imens material de războiu capturat sau distrus.

În celelalte sectoare ale frontului rusesc.

În sectorul central, regiunea Rjev, au avut loc în ultimele zile acțiuni ofensive germane și contra atacuri rusești. Trupele germane au ocupat noi poziții și au capturat sau nimicit un important material.

La Stalingrad Germanii au continuat cu succes operațiunile de curățire în pozițiile dela Nord și au respins atacuri puternice, date împotriva barajului dela Nord și Sud de oraș. În acest sector, trupele germane au respins contra atacuri rusești îndreptate spre Don și au străpuns alte noi linii sovietice, pătrunzând la malul Volgei. Niciun transport pe acest fluviu nu se poate face fără a fi controlat de bateriile artileriei germane.

Formațiunile aeriene germane și române au atacat din nou transporturile pe căile ferate din regiunea cursului inferior al Volgei și litoralul Mării Caspice.

În zona muntoasă din partea de Nord a Caucazului, ca și în regiunea dela Sud de fluviul Terek, operațiunile sunt în curs.

În sectorul Voronej, contra atacurile sovietice au fost respinse. Aviația germană a bombardat transporturi de materiale și mai multe depozite.

O încercare de atac sovietic, asupra avioanelor de atac germane, a fost anihilată de avioanele de vânătoare care făceau protecția, fiind doborâte 9 aparate sovietice.

Armata plugarilor nu trebuie să fie mai prejos decât armata de pe front.

Plugari! voi dați pe ogoare bătălia producției agricole, așa cum ostașii pe front dau bătălia apărării țării.

Redactor responsabil
ION BOZDOG